

Силабус дисципліни «Економіка підприємства»

D1 · 071 ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

072 ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ ТА ФОНДОВИЙ РИНОК

150 годин · 5 кредитів ЄКТС · 5 змістовних модулів

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Економіка підприємства

Спеціальність: **D1** · **071** Облік і оподаткування · **072** Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Ступінь: Бакалавр

150

Годин

загальний обсяг дисципліни

5

Кредити ЄКТС

відповідно до стандарту

5

Модулі

змістовних блоки курсу

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання інформації в економічному та бізнес-контексті: виявлення суттєвих даних, порівняння альтернатив, формування обґрунтованих висновків і висловлення власної позиції. Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки рефератів, розрахункових робіт і презентацій. Здатність до усної та письмової професійної комунікації: чітко пояснювати економічні поняття, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати звіти, висновки та короткі аналітичні записки. Відповідальність, ініціативність, дисциплінованість та готовність працювати в команді під час групового аналізу кейсів, обговорення ситуацій із господарської практики та спільного пошуку рішень. • аналізувати навчальну, статистичну та нормативну інформацію; • виділяти головне та узагальнювати результати; • планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів; • коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками; • брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки.	Фахові компетентності Розуміння сутності економіки підприємства, її функцій та ролі в ринковому середовищі. Знання принципів функціонування підприємства як основного суб'єкта господарювання, його організаційно-правових форм, ресурсного забезпечення та механізмів прийняття економічних рішень. Здатність здійснювати економічний аналіз фінансово-господарської діяльності підприємств для спеціальностей 071 та 072. Здатність аналізувати економічні показники підприємств: витрати виробництва, дохід, прибуток, рентабельність, ефективність використання ресурсів та конкурентоспроможність. Знання основ підприємництва, ціноутворення, фінансових результатів та стратегічного планування в умовах ринкової економіки. • оцінювати економічний стан підприємства за ключовими показниками; • визначати роль і функції підприємництва в національній економіці; • характеризувати ринкові структури та конкурентне середовище бізнесу; • орієнтуватися в основах ціноутворення та управління витратами; • пояснювати вплив зовнішнього середовища на господарську діяльність підприємства.	Результати навчання Пояснювати сутність економічних категорій та явищ: витрати, дохід, прибуток, рентабельність, конкурентоспроможність, бізнес-план, інвестиції та підприємницький ризик. Аналізувати основні показники господарської діяльності підприємств для виявлення сильних і слабких сторін їх функціонування з урахуванням потреб спеціальностей 071 та 072. Характеризувати організаційно-правові форми підприємств та ринкові структури, застосовувати методи оцінки ефективності господарської діяльності, визначати основні тенденції та робити висновки щодо конкурентоспроможності. Орієнтуватися в нормативно-правовій базі у сфері підприємництва та бізнесу. • пояснювати економічний зміст термінів з економіки підприємства; • аналізувати структуру і динаміку витрат і доходів підприємства; • визначати показники рентабельності, ефективності та конкурентоспроможності; • застосовувати базові методи оцінки виробничих і фінансово-економічних результатів; • використовувати нормативні та інформаційні джерела для прийняття обґрунтованих рішень.
---	--	---

Підприємство в ринковому середовищі

Тема 1.1

Підприємство як суб'єкт ринкової економіки. Сутність та ознаки підприємства, організаційно-правові форми підприємств, цілі та функції в суспільстві, класифікація підприємств за різними ознаками.

Тема 1.2

Ринковий механізм та конкурентне середовище: попит, пропозиція, ринкова рівновага, типи ринкових структур та їх вплив на господарську діяльність підприємства.

Тема 1.3

Підприємницька діяльність та бізнес-планування. Стадії підприємницького процесу, структура бізнес-плану, фінансовий план підприємства, оцінка підприємницького ризику.

Виробничі ресурси підприємства

Тема 2.1

Основні засоби підприємства: склад, структура, класифікація, знос та амортизація, показники ефективності використання.

Тема 2.2

Оборотні кошти підприємства: склад, структура, нормування, показники ефективності використання оборотних активів.

Тема 2.3

Трудові ресурси підприємства: чисельність і структура персоналу, продуктивність праці, оплата праці та мотивація персоналу.

Витрати, доходи та фінансові результати підприємства

Тема 3.1

Витрати виробництва та собівартість продукції. Класифікація витрат, методи калькулювання собівартості, управління витратами підприємства.

Тема 3.2

Ціноутворення в ринковій економіці. Методи встановлення ціни, цінова стратегія підприємства, вплив ринкових умов та конкуренції на цінову політику.

Тема 3.3

Дохід, прибуток і рентабельність підприємства. Формування та розподіл прибутку, показники рентабельності, взаємозв'язок з обліком і оподаткуванням (для 071) та фінансовим аналізом (для 072).

Фінансово-економічний стан підприємства

Тема 4.1

Фінансові ресурси підприємства: власний і залучений капітал, структура капіталу, джерела фінансування господарської діяльності. Особливості для галузі фінансів та банківської справи (072).

Тема 4.2

Оцінка фінансово-господарського стану підприємства: ліквідність, платоспроможність, фінансова стійкість, ділова активність — ключові показники та методи аналізу.

Тема 4.3

Інвестиційна та інноваційна діяльність підприємства: поняття, види, джерела фінансування, методи оцінки ефективності інвестиційних проектів та інноваційних рішень.

Стратегія ефективності та розвиток підприємства

Тема 5.1

Конкурентоспроможність підприємства: сутність, чинники, методи оцінки та шляхи підвищення в умовах ринкової конкуренції.

Тема 5.2

Економічна безпека бізнесу та антикризове управління. Ризики підприємницької діяльності, методи їх ідентифікації та мінімізації в сучасних умовах.

Тема 5.3

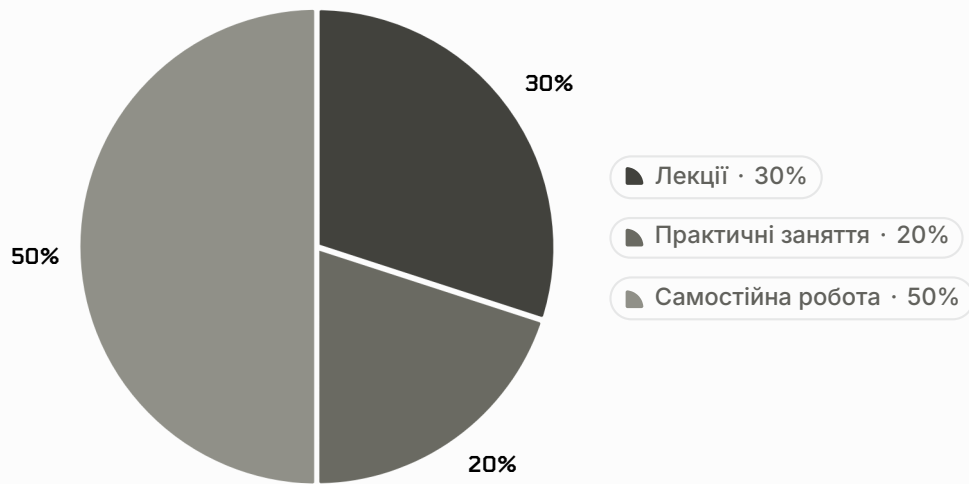
Ефективність господарської діяльності та стратегічний розвиток підприємства. Показники ефективності, бізнес-стратегії, планування сталого розвитку та відповідальне підприємництво.

Розподіл навчального часу – 150 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 — Підприємство в ринку	3	2	5
	Тема 1.2 — Ринковий механізм	3	2	5
	Тема 1.3 — Підприємництво та бізнес-план	3	2	5
Модуль 2	Тема 2.1 — Основні засоби	3	2	5
	Тема 2.2 — Оборотні кошти	3	2	5
	Тема 2.3 — Трудові ресурси	3	2	5
Модуль 3	Тема 3.1 — Витрати і собівартість	3	2	5
	Тема 3.2 — Ціноутворення	3	2	5
	Тема 3.3 — Дохід, прибуток, рентабельність	3	2	5
Модуль 4	Тема 4.1 — Фінансові ресурси	3	2	5
	Тема 4.2 — Фінансово-госп. стан	3	2	5
	Тема 4.3 — Інвестиції та інновації	3	2	5
Модуль 5	Тема 5.1 — Конкурентоспроможність	3	2	5
	Тема 5.2 — Економічна безпека	3	2	5
	Тема 5.3 — Ефективність і стратегія	3	2	5
Разом		45	30	75

 Загальний обсяг: **150 годин = 5 кредитів ЕКТС**. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу.

Примітки до розподілу часу

Структура навчального часу

Загальний обсяг — **150 годин (5 кредитів ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою.

- **Лекції (45 год.):** подача ключового теоретичного матеріалу
- **Практичні (30 год.):** відпрацювання навичок, розв'язання задач
- **Самостійна робота (75 год.):** поглиблене вивчення, підготовка завдань

□ Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни** — студенти навчаються працювати з джерелами самостійно.

Самостійна робота студентів

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками з економіки підприємства (Непран, Шевченко; Козик, Ємельянов та ін.), нормативно-правовими актами (Господарський кодекс України, Закон про підприємства), науковими статтями у фахових виданнях. Студент має вміти конспектувати ключові положення, виділяти головні поняття та визначення, порівнювати підходи різних авторів до трактування економічних категорій, формувати короткі узагальнення за темами курсу.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів Міністерства економіки України (me.gov.ua), Державної служби статистики (ukrstat.gov.ua), Верховної Ради України (zakon.rada.gov.ua), Міністерства фінансів (mof.gov.ua) та Державної податкової служби (tax.gov.ua). Аналіз статистичних звітів щодо підприємницької діяльності, даних про обсяги виробництва, порівняння показників у динаміці, пошук актуальної інформації для навчальних завдань. Результат — розвиток навичок роботи з офіційними джерелами та формування інформаційної грамотності.

Індивідуальні завдання

Виконання розрахункових завдань із визначення показників рентабельності, собівартості, ефективності використання ресурсів; аналітичних завдань щодо порівняльного аналізу господарської діяльності підприємств, структури витрат, динаміки доходів і прибутку; творчих завдань — підготовка есе, аналітичних записок, міні-досліджень з актуальних питань економіки підприємства. Очікуваний результат — уміння застосовувати теорію на практиці, інтерпретувати отримані результати та обґрунтовувати висновки.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять шляхом опрацювання умов задач, повторення теоретичного матеріалу та відпрацювання алгоритмів розв'язання; підготовка до тестувань через вивчення ключових термінів і визначень, формул і базових підходів; підготовка до контрольних робіт за кожним змістовним модулем через систематизацію знань, повторення прикладів із занять і розв'язання типових задач. Очікуваний результат — готовність до активної роботи на заняттях і впевнене виконання контрольних завдань.

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: розрахункові та аналітичні вправи за темами змістовного модуля. Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне ситуаційне завдання або реферат, які охоплюють теми змістовних модулів (теоретичні питання, розрахункові задачі, аналіз показників господарської діяльності підприємства). Оцінюються повнота відповіді, правильність розрахунків та обґрунтованість висновків.

3

Підсумковий контроль

Залік або іспит відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали оцінювання: 100-бальна система з переведенням у національну шкалу та ЄКТС.

Методи викладання

Підходи до навчання

Викладання дисципліни «Економіка підприємства» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й практичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері обліку і оподаткування (071) та фінансів, банківської справи і страхування (072). Такий підхід сприяє глибшому розумінню економічних процесів, розвитку аналітичного мислення та вмінню застосовувати набуті знання під час розв'язання фахових завдань.

Лекції Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, таблиць і прикладів із ділової практики; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.	Кейс-стаді Аналіз реальних економічних ситуацій підприємств; студенти виявляють проблему, пропонують рішення та обґрунтовують висновки.	Практичні задачі Розрахункові вправи за темами (визначення собівартості, рентабельності, ефективності ресурсів, фінансових показників); відпрацювання алгоритмів розв'язання.
Дискусії Обговорення актуальних економічних проблем в Україні (конкурентоспроможність, ціноутворення, підприємницькі ризики, управління фінансовими ресурсами); розвиток критичного мислення та аргументації.	Робота з нормативними документами Опрацювання Господарського кодексу, законів про підприємства, Податкового кодексу та підзаконних актів; формування навичок роботи з правовою базою.	Самостійне дослідження Підготовка аналітичних записок, міні-рефератів і презентацій за обраною темою; розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації інформації.
Тестування та опитування Перевірка рівня засвоєння матеріалу після кожної теми; формування навичок чіткого та лаконічного формулювання відповідей.		
 Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньо-професійними програмами спеціальностей 071 "Облік і оподаткування" та 072 "Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок".		

Рекомендована література та ресурси

1. Козик В. В., Ємельянов О. Ю., Загорецька О. Я. та ін. Економіка підприємства : підручник. — Львів : Новий Світ-2000, 2025. — 278 с.
2. Непран А. В., Шевченко І. Ю. (ред.) Економіка підприємства : підручник. У 3 т. Т. 1. — Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024. — 537 с.
3. Непран А. В., Шевченко І. Ю. (ред.) Економіка підприємства : підручник. У 3 т. Т. 3. — Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024.
4. Кваско А. В., Гук О. В. Економіка підприємства : практикум : навч. посіб. [Електронний ресурс]. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024. — 90 с. — URL: <https://ela.kpi.ua/>
5. Покровська Н. М. Економіка підприємства : конспект лекцій : навч. посіб. [Електронне видання]. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2025. — 269 с.
6. Степасюк Л. М., Якимовська А. В. Методичні вказівки для виконання практичних завдань з дисципліни «Економіка підприємства». — Київ : НУБіП України, 2024.
7. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси : підручник. — Житомир : Університет «Полісся», 2024. — 317 с.
8. Шубала О. М., Рудь Н. Т., Дзямулич М. І. Економіка та управління персоналом : навч. посіб. — Луцьк : Надстир'я, 2024. — 344 с.
9. Кудінова А. В., Кулага І. В., Лопух К. В. Основи економічних знань : навч. посіб. — Київ : ВЦ «Академія», 2023. — 208 с.
10. Петруня Ю. Є., Задоя А. О. Економіка: базовий курс : навч. посіб. [Електронне видання]. 6-те вид., переробл. і доп. — Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2023. — 265 с.
11. Біляк Т. О., Бірюченко С. Ю., Бужимська К. О. та ін. Підприємництво та основи бізнесу. Практикум : навч. посіб. — Житомир : Житомирська політехніка, 2023. — 280 с.
12. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
13. Закон України «Про підприємства в Україні» (чинна редакція зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
14. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 № 4618-VI. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>
15. Міністерство економіки України. — URL: <https://me.gov.ua/>
16. Державна служба статистики України. — URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
17. Офіційний сайт Верховної Ради України. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
18. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. — URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
19. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. — URL: <https://mof.gov.ua/>
20. Офіційний сайт Державної податкової служби України. — URL: <https://tax.gov.ua/>
21. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. — URL: <https://www.treasury.gov.ua/>
22. Офіційний сайт Рахункової палати України. — URL: <https://rp.gov.ua/>
23. Торгово-промислова палата України. — URL: <https://uccr.org.ua/>
24. Журнал «Економіка та суспільство» (електронне видання). — URL: <https://economyandsociety.in.ua/>